

[lemi'naða]
il·lustre Valenciana
[baleN'θjanio]
llengua valenciana

COMPETÈNCIES BÀSIQUES II

UNIDAD 6

I tu, a què et dediques?

Unitat 6

I tu, a què et dediques?

A. En acabar sabrem... (objectius)

- Identificar un text argumentatiu.
- Aprendre vocabulari relacionat amb els oficis.
- Conèixer paraules de nova incorporació.
- Reconèixer les formes no personals del verb: infinitiu, gerundi i participi.
- Escriure adequadament les consonants "r" i "rr".
- Redactar una instància.

B. Què sabem sobre...? (coneixements previs)

Els oficis.

- A què et dediques? Quin ofici tens? (jo sóc collidor ,em dedique a collir fruites de temporada com són les taronges, etc) (estic aturat-ada, no treballe)
- En què consisteix la teua faena? (l'encarregat d'un magatzem ens lloga per anar al camp i collir taronges)
- És un treball fix? (el treball de collidor no és fix, és una feina de temporada)
- Quins oficis t'agraden o a què t'agradaria dedicar-te? (a mi m'agradaria ser cambrer, m'agrada la feina i l'ambient dels bars i dels restaurants)
- Saps dir el nom d'algun ofici relacionat amb la construcció? (obrer, constructor, aparellador, electricista, fuster, pintor...?)
- A què es dediquen els teus pares o germans? (mon pare és camioner, ma mare és funcionària de presons, el meu germà estudia per a ser infermer)
- Què estudies? (estic estudiant valencià en un curs de competències clau)

C. Què hem de treballar i com? (continguts i activitats)

1. Tipologia textual i comprensió escrita

El text argumentatiu (I)

El text argumentatiu és un tipus de text que exposa raons a favor o en contra sobre un tema, amb la finalitat de convèncer el lector o destinatari. Les argumentacions són textos orals o escrits. Argumentar vol dir:

- donar raons sobre unes idees proposades
- persuadir (convèncer)
- expressar més que una opinió personal
- fer creïbles les teues idees

Els textos argumentatius tenen una estructura amb tres elements: una introducció, el desenvolupament i una conclusió.

1. Introducció: en aquest apartat es presenta el tema sobre el qual es va a parlar i s'anuncia el punt de vista de qui escriu.
2. Desenvolupament: és l'exposició dels arguments. Es veu perquè apareixen connectors textuais que van unint les idees.
3. Conclusió: s'exposen de manera resumida els principals arguments o raons i a més a més tanca el text.

Activitat 1.1. Llegeix amb atenció el text següent i responeu a les preguntes.

La cirurgia estètica: qüestions de principis

En la cirurgia estètica esdevenen tres factors importats, el físic, el psíquic i l'econòmic. Si preguntàrem: "Vostè canviaria alguna part del seu cos?", la gran majoria contestaria que sí, foren joves o vells.

De fet, tothom té alguna part del seu cos que no li agrada i que voldria canviar. Més aviat les persones solem ser inconformistes i exigents amb nosaltres mateixos. Aquest esforç que dediquem per ser els més agradosos, per ser els millors, demostra que tenim una gran necessitat de ser reconeguts i acceptats per la societat. Això ens fa sentir més importants. Hi ha gent que s'obsessiona amb el seu físic i acaba tenint problemes psicològics. Tot i que nosaltres els veiem bé, ells no s'agraden tal com són. I és per això que recórrer a la cirurgia estètica els pot canviar la vida, donar-los estabilitat emocional, autoestima, i aparentment ser més feliços.

Però, no ens n'estem passant? Realment val la pena ser tan perfectes? Gastar-se tants diners? Pense que la cirurgia estètica hauria de servir només en aquells casos en què veritablement la persona tinguera defectes físics greus, bé de naixement, per malaltia o accident. Alguns exemples serien: posar-se unes dents, un nas, reconstruir un pit, o inclús una cama, etc.

L'acceptació d'un mateix equival a ser feliç. I hauríem de recordar que: "La bellesa no és el que es veu per fora, sinó el que hi ha dins nostre".

Leo

<https://blogs.cpnl.cat/aula-virtual-osona/2012/01/12/exemple-darticle-dopinio/>

Preguntes:

A- Quines línies formarien part de la introducció?

B- Quines línies formarien el desenvolupament?

C- On comença i finalitza la conclusió?

Activitat 1.2 Indica si les següents afirmacions són verdader (V) o fals (F):

Segons els text només a unes poques persones els agradaria canviar alguna part del seu cos.	
Algunes persones recorren a la cirurgia estètica per a sentir-se millor.	
Segons l'autora, la cirurgia estètica només hauria d'utilitzar-se en casos greus.	
La conclusió del text és que per a ser feliços hem de ser perfectes.	

A mode d'exemple ací tens alguns dels connectors més habituals.

Connectors textuais

per a indicar ordre	primerament / en primer lloc, en segon lloc/ d'una banda, d'altra banda/ després / tot seguit....
per a introduir un exemple	per exemple / com ara/ cal recordar...
indica causa o conseqüència	com que/ a causa de/ ja que/ en conseqüència/ conseqüentment/ és per això que...
per a concloure	finalment/ en definitiva/ així doncs/ en resum...

2. Lèxic i semàntica

Vocabulari específic dels oficis.

Altres paraules relacionades amb el vocabulari:

fàbrica, empresa, feina, ocupació, treball, professió, salari, Seguretat Social, vacances

Activitat 2.1. Qui ho fa?

1. Vigila el trànsit:

- El policia.
- El bomber.
- El cuiner.

2. Arregla la instal·lació elèctrica de qualsevol casa:

- El mecànic.
- La taxista.
- L'electricista.

3. Treballa al camp:

- El mecànic.
- El fuster.
- El llaurador.

4. Despatxa a la botiga:

- El bomber.
- La dependenta.
- El llanterner

Paraules de nova incorporació.

Els neologismes

Un dels indicis més clars de la vitalitat d'una llengua és la pròpia capacitat de crear neologismes, paraules noves. Vivim en una època de canvis constants, i només si la llengua és capaç d'adaptar-se i d'actualitzar-se al ritme d'aquests canvis, podrà ser apta per a tots els usos i garantir, així, la seua continuïtat.

Perquè una llengua siga apta per a tots els usos, ha de ser plenament eficaç, ha de ser capaç de ser vehicle d'expressió per a tot tipus de temes, des dels més especialitzats fins als més generals i quotidians, ja siga en la modalitat oral o en l'escrita, i ha de trobar el to i l'estil adequat per a tot tipus de situacions, des de les més formals fins a les més informals. La **creació de neologismes** és, per tant, la conseqüència de l'adaptació de la llengua a les noves necessitats expressives que comporten les diferents realitats i situacions, i alhora en manifesten la gran diversitat.

Aleshores, un **neologisme** és una paraula de nova incorporació a una llengua. Pot haver estat creat per una sola persona o amb l'evolució de la llengua al llarg dels segles, i la seua utilització dependrà de l'acceptació del nou mot entre la comunitat de parlants. Un neologisme pot provenir del manlleu d'una altra llengua o per creació amb els mecanismes de la pròpia llengua, sobretot amb la derivació o composició a partir de paraules comunes. Els neologismes acostumen a aparèixer per a designar un nou objecte o concepte que abans no existia. Per tant, podem parlar de neologismes formals, quan procedeixen de l'adaptació de paraules d'una altra llengua, i de neologismes semàntics, quan són el resultat de l'adaptació de paraules amb un significat vell a un significat nou.

Tipus de neologismes:

Quant a la forma:

- Per **derivació**: “dessuadora”, derivat de suar.
- Per **composició**: “cercatalents” (cercar + talent)
- Per **lexicalització**: “ovni” (Objecte Volador No Identificat)
- Per **abreujament**: “súper” (supermercat)
- **Prefixació i sufixació**: “hipogeu, fluorescència...”
- **Composició**: pesacartes...
- **Abreujament**: cine
- **Sigla o acrònim**: CD-ROM (compact disc + read only memory)
- **Manlleu d'una altra llengua**: basquetbol, club, hotel, menú, xandall...

Quant al significat:

- A una paraula ja existent se li atribueix un altre significat (ratolí, animal i aparell de localització en una pantalla d'ordinador).
- Adapten un significat vell –per metàfora o altres procediments– a un significat nou. (pedagog, metròpoli, genocidi, retrovisor, primordial...)

Activitat 2.2. Indica quin tipus de neologisme són les següents paraules:

1. Dessuadora

- sigla
- abreujament
- derivació

2. Cercatalents

- lexicalització
- abreujament
- sigla

3. Ovni

- préstec
- abreujament
- sigla

4. Ratolí

- lexicalització
- préstec
- neologisme de significat

5. Retrovisor

- derivació
- lexicalització
- neologies de significat

3. Morfologia i sintaxi

El verb. Formes no personals: infinitiu, gerundi i participi

A les formes dels verbs que no admeten davant cap persona, és a dir, que no es poden conjugar, s'anomenen les formes no personals del verb i són tres: l'infinitiu, el gerundi i el participi.

- **L'infinitiu** és la forma que dona nom al verb, l'acció en sí. Com en castellà, en valencià troben tres conjugacions: els verbs de la primera conjugació són els que acaben en -ar (cantar, parlar, volar). Els de la segona conjugació tenen dos possibles terminacions: -re /er (voler, perdre). Els que acaben en -ir formen el grup dels verbs de la tercera conjugació (dormir, patir).
- **El gerundi** es la forma que utilitzem per a expressar accions que estem fent en el moment de parlar, per exemple: cantant, escrivint, perdent...
- **El participi** és equivalent a un adjectiu i s'utilitza, com el gerundi, per a formar els temps compostos. Per exemple: cantat, escrit, dormit...

	1 ^a	2 ^a	3 ^a
INFINITIU	pintar	voler / escriure	dormir
GERUNDI	pintant	volent/ escrivint	dormint
PARTICIPI	pintat	volgut/ escrit	dormit

Activitat 3.1. Digues si les següents formes verbals son infinitius, gerundis o participis

- cantant
- somiar
- corrent
- bevent
- voler
- menjat
- llegit
- netejan

Activitat 3.2. Completa les frases amb la forma verbal adequada

- Has (anar) al cine últimament?
- El pescater està..... (netejar) el peix.
- He ...(sentir) dir que ha(vindre) un mestre nou.
- No eixiré, estic(acabar) la feina.
- Anem a(veure) el partit al bar?
- He de(complimentar) una instància a l'Ajuntament.

Activitat 3.3. Escriu una acció que corresponga a cadascun dels oficis

- carnisser
- advocat
- carter
- perruquer
- llaurador
- forner
- modista
- fotògraf

4. Ortografia

Les consonants "r" i "rr" , forta i fluixa.

La lletra "r" i la doble "rr" sonen igual (so fort) en les següents situacions.

r	rr
1- començament de paraula: rosa, roser, roca, ratolí, roda 2- darrere de consonant: enroscar, Enric,	1- entre vocals: carretera, carro, terra, soterrear

Quan la consonant "r" va entre vocals, o a final de paraula, sona de manera fluixa.

Exemple: caragol, pirata, tauró, mar.

Activitat 4.1. Escribeu "r" /"rr" on corresponga.

- a) ca_a
- b) go__a
- c) emba__bussament
- d) pa__aula
- e) a__anya
- f) co__ona
- g) pisa__a
- h) ci__e__a

5. Expressió escrita

La instància.

La instància és un tipus de text formal, això vol dir que té un format preestablert, una estructura i unes formes d'expressió concretes. La major part dels textos formals els troben a l'àmbit de la justícia, administració i àmbit laboral. Una instància és una sol·licitud escrita per una persona particular que s'adreça al responsable d'una empresa o institució a fi d'exigir o demanar alguna cosa perquè s'iniciï un procediment administratiu.

Les principals característiques dels textos formals són:

- 1- Tenen un model propi. De vegades l'usuari es limita a omplir un formulari ja establert.
- 2- Utilitza un llenguatge precís.
3. Es redacta amb objectivitat i en tercera persona. No hi ha d'haver opinió personal.
4. Cal fer ús de tractaments de cortesia: Senyor, President, etc.

Els principals textos formals que podem trobar en la nostra vida quotidiana són:

- el contracte
- el certificat
- la instància
- la carta de presentació
- la reclamació
- el currículum vitae

Com s'ha dit abans, la instància és una sol·licitud per escrit que es fa a qualsevol empresa o a l'Administració pública per a sol·licitar o reclamar alguna cosa de la qual tenim dret : revisar una multa, sol·licitar un certificat administratiu d'algun mèrit aconseguit a un curs, reclamació d'una ajuda econòmica...

Les parts bàsiques d'una instància són:

- 1) L'encapçalament:** ha de ser l'apropiat segons el tractament i sece del destinatari. Així pot ser; Molt Honorable Sr. (o Sra.), Distingit senyor (o senyora), Excm. Sr. (o Sra.), etc.
- 2) Dades bàsiques del remitent:** han de figurar el més clar possible per tal de poder identificar-lo i poder-li donar resposta. S'ha de començar: **Qui/El qui** subscriu...
- 3) Exposició del tema (EXPOSA):** cal explicar acuradament totes les circumstàncies per les quals es tramita la instància. L'exposició ha de començar: **Que** coneix, ha realitzat, està interessat, és...
- 4) demanda o sol·licitud (SOL·LICITA):** S'ha d'especificar de manera concisa allò que es sol·licita o demana.
- 5) Finalització:** es tracta de l'acabament. Ha de tindre un to formal com el contingut de la instància completa i ha de ser, també, molt breu: ... **si així es considera.**
- 6) Lloc i data:** on i quan es fa la instància per part del remitent.
- 7) Signatura:** firma del sol·licitant.
- 8) Peu:** nom del càrrec complet i institució a qui s'adreça.

En aquest enllaç pots trobar models d'instàncies de diversos tipus.

[http://www.valencia.es/twav/impresos.nsf/vImpresosCodigo/0009/\\$FILE/31.10-012%20Inst%C3%A0ncia%20general%20A4-R_16.pdf](http://www.valencia.es/twav/impresos.nsf/vImpresosCodigo/0009/$FILE/31.10-012%20Inst%C3%A0ncia%20general%20A4-R_16.pdf)

[http://www.valencia.es/twav/impresos.nsf/vImpresosCodigo/0009/\\$FILE/31.10-012%20Inst%C3%A0ncia%20general%20A4-R_16.pdf](http://www.valencia.es/twav/impresos.nsf/vImpresosCodigo/0009/$FILE/31.10-012%20Inst%C3%A0ncia%20general%20A4-R_16.pdf)

Exemple d'instància

(1) Excm. Senyor,

(2) Qui subscriu, Juan Palomares Grau, nascut a Tavernes de la Vallidigna, província de València, el dia 24 de setembre de 1963, amb DNI 77.777.777, domicili al carrer La Taleca s/n d'aquesta localitat i amb número de telèfon 96 555 555

(3) EXPOSA

Que l'Associació Cultural " Amics de la fotografia" de la qual es president, té programat celebrar un Certamen i una Exposició fotogràfica al voltant del tema " La taronja en la Vallidigna" que suposa unes despeses de 2.000€, segons pressupost que s'adjunta.

(4) SOL·LICITA

que siga concedida la subvenció de la quantitat esmentada per a la realització d'activitats culturals de la nostra localitat.

(5) Atentament,

(6) Tavernes de la Vallidigna, 3 de juliol de 2018

(7) (signatura)

(8) EXCM. SENYOR ALCALDE DE L'EXCM AJUNTAMENT DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA

Activitat 5.1. D'acord amb el model d'instància i tenint en compte la situació que et presentem, redacta una instància dirigida a l'alcalde/sa d'un ajuntament qualsevol.

Situació:

- en la planta baixa de la finca on vius, hi ha un pub que està obert fins a altes hores de la nit
- el volum no deixa descansar al veïns
- la comunitat de veïns fa una instància per a solucionar el problema
- sol·liciteu complir la normativa local sobre horaris de locals públics i medició del volum

D. Què hem après? (resum de la unitat)

1. Vocabulari relacionat amb els oficis

2. El text argumentatiu, tipus de text on qui escriu dóna arguments i raons amb la finalitat de convèncer, persuadir o fer canviar d'opinió al lector.

3. Estructura del text argumentatiu:

- **Introducció:** en aquest apartat es presenta el tema sobre el qual es va a parlar i s'anuncia el punt de vista de qui escriu.
- **Desenvolupament:** és l'exposició dels arguments. Es veu perquè apareixen connectors textuais que van unint les idees.
- **Conclusió:** s'exposen de manera resumida els principals arguments o raons i a més a més tanca el text.

4. Principals connectors en la redacció d'un text:

- per a indicar ordre: primerament, en primer lloc,
- per a introduir un exemple: per exemple, com ara ...
- indicar causa o conseqüència: és per això que, ja que
- per a concloure: finalment, en definitiva, en resum...

5. Els neologismes són paraules de nova incorporació a una llengua. Pot haver estat creat per una sola persona o amb l'evolució de la llengua al llarg dels segles.

6. Podem parlar de neologismes formals, quan procedeixen de l'adaptació de paraules d'una altra llengua, i de neologismes semàntics, quan són el resultat de l'adaptació de paraules amb un significat vell a un significat nou.

Tipus de neologismes:

- Quant a la forma:
- Per derivació: "dessuadora", derivat de suar.
- Per composició: "cercatalents" (cercar + talent)
- Per lexicalització: "ovni "(Objecte Volador No Identificat)
- Per abreujament: "súper" (supermercat)
- Prefixació i sufixació: "hipogeu, fluorescència...
- Composició: pesacartes...
- Abreujament: cine
- Sigla o acrònim: CD-ROM (compact disc + read only memory)
- Manlleu d'una altra llengua: basquetbol, club, hotel, menú, xandall...

Quant al significat:

- A una paraula ja existent se li atribueix un altre significat (ratolí, animal i aparell de localització en una pantalla d'ordinador).
- Adapten un significat vell –per metàfora o altres procediments– a un significat nou. (pedagog, metròpoli, genocidi, retrovisor, primordial...)

7. Les formes no personals del verb són infinitiu, gerundi i participi.

8. Escriure de manera correcta la consonant "r" : forta i fluixa "r" i "rr"

9. La instància és una sol·licitud presentada davant l'Administració.

E. Comprovem el que hem après (autoavaluació)

1. Quin dels següents textos és un exemple de text argumentatiu?

- a) Una notícia.
- b) Un article d'opinió.
- c) Un relat.

2. Quines són les parts d'un text argumentatiu?

- a) Plantejament, nus i desenllaç.
- b) Dades personals, exposa i sol·licita.
- c) Introducció, desenvolupament i conclusió.

3. Per a que utilitzem el connector "finalment" en un text?

- a) Per a introduir un exemple.
- b) Per a concloure.
- c) Per a indicar causa o conseqüència.

4. Relacioneu cada ofici amb la seua funció:

A	Llanterner/a	Fa el dinar al restaurant.	
B	Fuster/a	Repara les instal·lacions d'aigua.	
C	Cuiner/a	Pesca al mar.	
D	Pescador/a	Fabrica portes.	

5. Marca quines d'aquestes paraules són neologismes:

- 1) llibre,
- 2) cadira,
- 3) dessuadora,
- 4) televisor,
- 5) finestra,
- 6) ovni,
- 7) cotxe,
- 8) CD-ROM,
- 9) súper (supermercat),
- 10) col·legi,
- 11) pesacartes,
- 12) roda,
- 13) muntanya,
- 14) píndola.

6. Quines són les formes no personals del verb?

- a) Infinitiu, Gerundi i Participi.
- b) Indicatiu, Subjuntiu i Imperatiu.
- c) Present, Passat i Futur.

7. Les formes verbals "conversant", "eixint" i "acabant" són...

- a) Infinitius.
- b) Gerundis.
- c) Participis.

8. En quines de les següents paraules el so de la "r" és fluix?

- a) cadira, pera i cirera.
- b) rosa, ratolí i ram.
- c) samarreta, arròs i barret.

9. Quina de les següents és una característica de la instància?

- a) Utilitza un llenguatge imprecís.
- b) No té un model propi.
- c) Es redacta amb objectivitat i en tercera persona.

10. Quin dels següents textos és un text formal?

- a) La reclamació.
- b) Una carta dirigida a un familiar.
- c) Un missatge de text dirigit a un amic.

Com ho hem fet? (clau de respostes)

Activitat 1.1

A- **Introducció:** Les dues primeres línies. Des d' "En la cirurgia" fins a " joves o vells.

B- **Desenvolupament:** Des de "De fet" fins a "una cama, etc."

C- **Conclusió:** Les dues últimes línies. Des de "L'acceptació d'un mateix" fins a "dins nostre".

Activitat 1.2 Indica si les següents afirmacions són verdader (V) o fals (F):

Segons els text només a unes poques persones els agradaria canviar alguna part del seu cos.	F
Algunes persones recorren a la cirurgia estètica per a sentir-se millor.	V
Segons l'autora, la cirurgia estètica només hauria d'utilitzar-se en casos greus.	V
La conclusió del text és que per a ser feliços hem de ser perfectes.	F

Activitat 2.1

1. Vigila el trànsit:

a. El policia.

2. Arregla la instal·lació elèctrica de qualsevol casa:

c. L'electricista.

3. Treballa al camp:

c. El llaurador.

4. Despatxa a la botiga:

b. La dependenta.

Activitat 3.1

- a) gerundi
- b) infinitiu
- c) gerundi
- d) gerundi
- e) infinitiu
- f) participi
- g) participi
- h) gerundi

Activitat 3.2

- a) Has **anat** al cine últimament?
- b) El peixater està **netejan** el peix
- c) He **sentit** dir que ha **vingut** un mestre nou.
- d) No eixiré, estic **acabant** la feina.
- e) Anem a **veure** el el partit al bar?
- f) He de **complimentar** una instància a l'Ajuntament.

Activitat 3.3

- a) tallar
- b) defensar
- c) repartir
- d) pentinar
- e) llaurar
- f) coure
- g) cosir
- h) retratar

Activitat. 4.1 Escriu "r" /"rr" on corresponga.

- i) cara
- j) gorra
- k) embarbussament
- l) paraula
- m) aranya
- n) corona
- o) pisarra
- p) cirera

Activitat 5.1. (Exemple de possible resposta)

Excm. Senyor,

Cristina Palomares Bixquert, natural de Tavernes de la Valldigna província de València, nascuda el 19 de setembre de 1963, amb domicili carrer Torre de Guaita número 35 i DNI xx xxx xxx, com a presidenta de la comunitat de veïns d'aquest domicili,

EXPOSA

que a la planta baixa de l'edifici situat en l'adreça abans esmentada, està ubicat el pub "Tormento". Aquest local està obert fins altes hores de la nit causant un gran malestar als veïns per l'elevat volum i l'excessiu soroll que produeix.

SOL·LICITA

que l'Ajuntament faça complir la normativa sobre horaris de locals públics i es realitze la medició del volum per tal de reduir el soroll ocasionat per l'esmentat local.

Atentament

Tavernes de la Valldigna, 5 de juliol de 2018

(signatura)

EXCM. SENYOR ALCALDE DE L'AJUNTAMENT DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA

Solucions test

- 1. B
- 2. C
- 3. B
- 4. C, A, D, B
- 5. 3, 6, 8, 9, 11